

PAND IN DE PRIJZEN

GENTSE MONUMENTENPRIJS

De Gentse Monumentenprijs bekroont kwalitatieve restauraties van historische panden. Bij de vorige edities hakte een beperkte jury de knopen door. Dit keer mogen alle Gentenaars hun zegje doen.

Wat is dat, een kwalitatieve restauratie? Eén bezoekje zegt soms meer dan duizend woorden in een juryrapport. Spring bijvoorbeeld eens binnen bij A.S. Adventure in de Zonnestraat. Daar zijn de gevel en het interieur in hun oude glorie hersteld. Het restauratieproject werd in 2018 bekroond met de Gentse Monumentenprijs, in de categorie private gebouwen. Thomas Feyen van Karuur Architecten blikt er trots op terug: "Het pand werd in 1922 gebouwd als stoffenwinkel en naaiatelier. Franchomme & Cie was een klinkende naam. In de loop der jaren hebben de opeenvolgende eigenaars veel verbouwd en vooral veel verprutst. De oorspronkelijke gevel is in de jaren

80 afgebroken en vervangen door reclamepanelen. Binnenin werden de 3 open niveaus verkaveld en helemaal dichtgebouwd. Decoraties verdwenen achter gipsplaten, de glas-in-loodkoepels in het plafond achter beton. Dat laatste was een eis van de brandweer."

Onzichtbare sprinklers

De nieuwe eigenaar zag het zitten om het oorspronkelijke interieur weer vrij te maken. De architect zette enkele sobere, hedendaagse voorstellen op papier. Omdat het pand op de inventaris van waardevol erfgoed stond, moest het plan de zegen krijgen van Monumentenzorg.

Thomas Feyen: "Zij polsten of een reconstructie van de voorgevel mogelijk was. In de archieven vonden we de originele plannen terug. We wisten dus hoe het gebouw er ooit uitzag. De opdrachtgever overtuigen was iets moeilijker. Een retailer wil liefst zoveel mogelijk etalage. Bovendien werd de renovatie er niet goedkoper op. Dat we de unieke uitstraling van het gebouw in ere zouden herstellen, trok hem uiteindelijk over de streep."

Andere tijden, andere visies: van de brandweer mocht de glazen dakkoepel opnieuw vrijgemaakt worden. Weliswaar onder strenge voorwaarden.

Thomas Feyen: "De nieuwe branddetectie is hypergevoelig. Daarnaast zit er in het hele gebouw een sprinklersysteem. Zo goed als onzichtbaar: de buizen zijn in de vloeren ingewerkt en de sprinklerkoppen zitten verstopt achter afdekplaatjes. Bij brand duwen de koppen de dekseltjes opzij en beginnen ze te sproeien. Elegant, maar opnieuw een duurdere oplossing."

Blote stenen

Ook 'gewone' Gentenaars wonen soms in een monument of een inventaris-pand. Ze staan voor dezelfde uitdagingen: erfgoed restaureren is relatief duur en fouten zijn snel gemaakt. Erfgoedexpert Dirk Laporte, voorzitter van de Gentse Vereniging voor Stad, Archeologie, Landschap, Monument

(GVSALM) en van de vakjury van de Gentse Monumentenprijs, kan erover meespreken.

Dirk Laporte: “De visie op monumentenzorg evolueert. Tot in de jaren 80 haalde men graag het pleisterwerk van de gevels om de baksteen of natuursteen bloot te leggen. Dat was zogezegd ‘authentiek’. Ik heb me daar zelf nog aan bezondigd. Het pleister van het begijnhofhuisje waarin ik op kot zat, brokkelde af. Ik heb de rest er ook afgehaald. Sorry, ik wist niet beter! (lacht)”

Liefde en geld

Inmiddels wordt het historische belang van pleisterwerk algemeen erkend. Andere ‘erfgoedzonden’ worden wel nog af en toe gepleegd. Een klassieker:

houten ramen vervangen door pvc of aluminium.

Dirk Laporte: “Nochtans kun je in bestaande ramen vaak nog dubbel glas of monumentenglas steken. Dat laatste is dubbel glas met een extra nauwe spouw. Zo blijft het oorspronkelijke uitzicht van het raam perfect behouden.”

Een ander probleem is zeer actueel: de erfgoedwaarde van een woning staat vaak haaks op de energetische waarde. Dik isolerend glas in een delicaat art-nouveaudeSIGN: dat is als een tang op een varken. Er wordt veel verwacht van de eigenaars, beseft Dirk Laporte. “Ze moeten veel liefde betonen voor hun pand en er ook veel geld in steken.” Daar staat dan wel een kans op de Gentse Monumentenprijs tegenover. Stem je mee?

‘Stem voor je favoriete erfgoedrestauratie.’

MIRA VAN OLMEN,
DIENST STADSARCHEOLOGIE EN MONUMENTENZORG

“De eerste 2 edities van de Gentse Monumentenprijs, in 2015 en 2018, werden georganiseerd door de Gentse Vereniging voor Stad, Archeologie, Landschap, Monument. Voor deze derde editie in 2022 is de Stad een volwaardige partner. Een open oproep leverde 21 kandidaten op. Daaruit heeft de vakjury 10 finalisten weerhouden: 5 in de categorie openbare gebouwen en 5 in de categorie private gebouwen. De vakjury kiest nu in elke categorie 1 winnaar. De Gentenaars mogen hetzelfde doen. Vanaf 12 november vind je op de website een overzicht van de finalisten. Stemmen op je favoriete restauraties kan tot en met 22 november. Voor één van de stemmers ligt een Cadeaubon Gent van 250 euro klaar.”

+ www.stad.gent/monumentenprijs
• 09 266 57 90 (Dienst Stadsarcheologie en Monumentenzorg)